

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. gegužės d. Nr. 21RE- (AG-261/05-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Vilmos Drigotienės, Vytauto Kurpuveso (Komisijos posėdžio pirmininkas ir pranešėjas) ir Vestos Šliogerytės, Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X skundą dėl Ukmergės savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas X prašo įvertinti skunde nurodytus faktus ir panaikinti Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus (toliau – ir Administracija, Skyrius) sprendimą neskirti socialinės pašalpos. Paaiškino, kad 2023 m. sausio mėn. per SPIS (Socialinės paramos šeimai informacinė sistema) kreipėsi į Administraciją dėl socialinės paramos skyrimo, kadangi neturi darbo ir pajamų, yra registruotas Užimtumo tarnyboje. 2023-01-26 gavo nukreipimą, pasirašytą vyr. specialistės G. Kerpauskienės, atlikti visuomenei naudingą veiklą. Kadangi pareiškėjas gyvena ir darbo ieško Vilniaus mieste ir į Ukmergę, į nuosavybės teise priklausantį butą nuvyksta tik retkarčiais ir tik savaitgaliais, G. Kerpauskienei paaiškino, kad neatsisako atlikti visuomenei naudingos veiklos, 2012 m. gyvendamas Ukmergėje atliko tokią veiklą, tačiau dabar, gyvendamas Vilniaus mieste, Ukmergėje jos atlikti negalės. Pareiškėjui buvo skirta atlikti 24 val. per mėnesį visuomenei naudingos veiklos, o nustatyta atlikti ne daugiau kaip 4 val. per dieną, taigi susidaro 8 važiavimai autobusu Vilnius-Ukmergė-Vilnius, kai vienos dienos kelionės autobusu kaina apie 16 eurų. Pajamų pareiškėjas neturi ir mokėti už kelionę autobusu neturi lėšų. Butas Ukmergėje, kuris pareiškėjui priklauso nuosavybės teise, yra paruoštas remontui, be baldų ir ilgesniam gyvenimui šiuo metu nepritaikytas, todėl pareiškėjas neturi kur apsistoti ilgesniam laikui.

Nuo pat pirmų pokalbių telefonu ir tolesnio bendravimo su vyr. specialiste pareiškėjas jautė nenorą įsigilinti ir spręsti situaciją. G. Kerpauskienė pareikalavo įrodymų, kad jis gyvena Vilniaus mieste, pareiškėjas juos (registraciją Užimtumo tarnyboje Vilniuje, Vilniaus miesto Centro poliklinikoje, savo buvimo vietos ekrano vaizdą iš google maps programėlės) nusiuntė el. paštu. G. Kerpauskienės veiksmus pareiškėjas apskundė Skyriaus vedėjai A. Leonavičienei, prašydamas pakeisti G. Kerpauskienę kita specialiste, tačiau skundas liko nenagrinėtas, esą skundas yra netinkamo formato ir nebuvo įmanoma jo atidaryti bei perskaityti. Nenagrinėjus skundo, pareiškėjui priskirta specialistė G. Kerpauskienė nebuvo pakeista kita darbuotoja.

2023-02-09 pareiškėjo gyvenamu adresu Vilniuje lankėsi Vilniaus miesto savivaldybės darbuotoja, kuri užpildė Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kuriame pareiškėjas atsakė į Administracijos keltus klausimus dėl gyvenamosios vietos. Taip pat iš Ukmergės buto kaimynės tapo žinoma, kad tuo adresu Ukmergėje pareiškėjo ieškojo ir apie gyvenamąją vietą klausinėjo asmuo, prisistatęs kriminalistu Vasiliausku; manytina, kad tai buvo Skyriaus darbuotojų iniciatyva siųstas asmuo. Į pareiškėjo užduotą klausimą Skyriaus vedėja atsakė, kad minėti asmenys, dalyvavę buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo metu, yra Ukmergės Socialinių paslaugų centro darbuotojai. Liko

neaišku, ar asmuo, prisistatęs Vasiliausku tikrai dirba Ukmergės rajono savivaldybėje, ar tai yra policijos darbuotojas, ar tai savivalė, ar buvo kreiptasi raštu į policiją dėl minėtos paslaugos.

2023-03-06 pareiškėjas gavo G. Kerpauskienės paaiškinimą, jog tai, kad šiuo metu pareiškėjas gyvena Vilniuje ir yra registruotas Vilniaus miesto Užimtumo tarnyboje, nėra pateisinama priežastis neatlikti visuomenei naudingos veiklos Ukmergėje, nes pareiškėjas niekur nedirbantis ir nėra jokių pateisinamų kliūčių joje nedalyvauti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Paramos įstatymas) 23 straipsnio 2 dalies 4 arba 5 punktais ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012-05-24 įsakymu Nr. A1-255 patvirtintu Telkimo visuomenei naudingai veiklai atlikti tvarkos aprašu (toliau – SADM aprašas) bei Ukmergės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 13-596 patvirtintu Telkimo visuomenei naudingai veiklai atlikti Ukmergės rajono savivaldybėje tvarkos aprašu (toliau – Savivaldybės aprašas), Administracija, teikdama piniginę socialinę paramą turi teisę neteikti ar nutraukti jos teikimą iki šios pareigos bus įvykdytos. Taip pat pažymėjo, kad lankantis pagal pareiškėjo deklaruotą gyvenamą vietą Ukmergėje, buvo surašytas Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas; kadangi namuose nieko nerasta, informacijos buvo kreiptasi į kaimynus, kurių teigimu, pareiškėjo būstas, kuriam prašoma kompensacijos už šildymą ir karštą vandenį, yra išnuomotas ir pareiškėjas jame negyvena. 2023-03-24 pareiškėjas gavo vedėjos A. Leonavičienės atsakymą, kad socialinė pašalpa buvo neskiriama dėl neatliktos visuomenei naudingos veiklos, ir nepateikiant svarių priežasčių, kad pareiškėjas negali jos atlikti; jog prašymas pašalpai gauti priimtas 2023-01-26 ir išsiųstas siuntimas visuomenei naudingai veiklai atlikti; 24 val. yra skiriamos mėnesiui, kurias reikia atlikti per sausio mėnesį, neužtenkant dienų, galima perkelti visuomenei naudingos veiklos atlikimą į kitą mėnesį.

Pareiškėjas taip pat 2023 m. sausio mėn. kreipėsi dėl kompensacijos už buto šildymą ir karštą vandenį skyrimo, o 2023-03-30 gavo atsakymą, kad prašymas atmetas; parama, kuriai pateiktas prašymas, nepriklauso vadovaujantis Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 11 punktu.

Pareiškėjas nurodo norintis skundu apskųsti Skyriaus priimtą sprendimą neskirti socialinės pašalpos kaip neteislingą, nes atlikti visuomenei naudingą veiklą pareiškėjas neatsisako, tačiau tai, kad jis neturi pajamų ir gyvena mieste, esančiame už 80 km nuo visuomenei naudingos veiklos atlikimo vietos, o dėl maždaug apie 200 Eur mėnesinio socialinės pašalpos dydžio bus priverstas sumokėti apie 128 Eur kelionei autobusu, kelionėse bus sugaištas laikas, mano, kad šios priežasties nelaikymas svarbia „neatitinka sveiko proto visuomenės normoms“.

Pareiškėjas Vilniuje nėra sudaręs gyvenamųjų patalpų nuomos sutarties, yra vienas gyvenantis asmuo, turintis teisę į kompensaciją, retkarčiais savaitgaliais grįžta į Ukmergę tvarkyti butą, apmokėti komunalinius mokesčius, o Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Ukmergėje sudarytas netinkamai ir remiasi nepatvirtintais gaudais. Susidūręs su Ukmergės savivaldybės socialinių darbuotojų biurokratizmu, 2023-03-16 pareiškėjas deklaravo gyvenamąją vietą Vilniaus mieste. Skyriaus sprendimu neskyrus socialinės pašalpos, pareiškėjas yra paliktas be lėšų pragyvenimui (b. l. 1–4).

Administracija su skundu nesutinka, prašo jį atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad pareiškėjas 2023-01-24, naudodamasis SPIS, pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei pašalpai gauti už 2023 m. sausio, vasario ir kovo mėnesius. Skyrius 2023-01-26 pareiškėjui išdavė siuntimą Nr. 1642 atlikti 72 valandų visuomenei naudingą veiklą, nustatant, jog iki 2023-02-02 reikalinga atvykti į Administracijos Ukmergės miesto seniūniją (toliau – Seniūnija) ir išaiškinant neatvykimo atlikti visuomenei naudingą veiklą pasekmes. Seniūnija 2023-02-14 raštu Nr. (2.1)S-195 informavo, kad pareiškėjas į Seniūniją neatvyko ir visuomenei naudingos veiklos neatliko. Skyrius 2023-02-02 kreipėsi į Ukmergės socialinių paslaugų centrą su prašymu surašyti Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą X, patikslinant bute gyvenančius asmenis ir jų užimtumą. Skyriaus darbuotojams nuvykus pareiškėjo nurodytu jo gyvenamosios vietos adresu paaiškėjo, kad butas yra galimai nuomojamas, o pats buto savininkas (X) gyvena Vilniuje. 2023-03-03 buvo gautas 2023-02-09 Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas Nr. 55-30/23, kuriame nurodoma, jog pareiškėjo gyvenamoji vieta deklaruota adresu (*duomenys neskelbtini*), tačiau faktiškai jis gyvena giminaitei

priklausančiame bute, esančiame adresu Vilniaus mieste; pasak pareiškėjo, jis jokių pajamų negauna, yra registruotas Užimtumo tarnyboje, su giminaitėmis bendro ūkio neveda, pastarosios bute gyvena darbo dienomis, nes ieško darbo Vilniuje, o savaitgaliais gyvena jam priklausančiame bute Ukmergėje. Skyrius 2023-03-06 priėmė sprendimą Nr. 4873 (toliau – Sprendimas) neskirti socialinės pašalpos, nes vadovaujantis Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punkto pagrindu pareiškėjas nedalyvavo visuomenei naudingoje veikloje.

Pareiškėjas skunde pareigos atlikti visuomenei naudingą veiklą bei aplinkybės, jog neatvyko jos atlikti, neginčija. Skundą iš esmės grindžia tuo, jog neatsisako atlikti visuomenei naudingą veiklą, tačiau negali to padaryti dėl svarbių priežasčių. Tokia pareiškėjo pozicija yra ydinga bei prieštaraujanti teisiniam reglamentavimui. Paramos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Šio straipsnio 2 dalyje numatyta, kad savivaldybės taryba tvirtina paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustato paramos skyrimo ir mokėjimo tvarką. Šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta, jog savivaldybės administracija, teikdama paramą, privalo, kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų apie turimą turtą ir gaunamas pajamas, tikrinti bendrai gyvenančių asmenų ar vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kurio pagrindu parama gali būti skiriama, neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatyta, kad savivaldybės administracija turi teisę darbingus nedarbingus (taip pat savarankiškai nedarbingus) asmenis pasitelkti visuomenei naudingai veiklai atlikti. Šio straipsnio 1 dalyje įtvirtinta paramą gaunančių asmenų pareigos, t. y. jie privalo: sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą; dalyvauti savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje (5, 6 punktai). Nurodyto teisinio reglamentavimo pagrindu Skyriaus specialistai turėjo pagrindą atlikti pareiškėjo gyvenimo sąlygų, turimo turto ir užimtumo tikrinimą, surašyti Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, o pareiškėjas privalėjo sudaryti tokią galimybę. Skunde dėstomi teiginiai apie galimą specialistės nepalankumą vertintini kaip niekuo nepagrįsti, subjektyvūs samprotavimai.

Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracija, teikdama piniginę socialinę paramą, turi teisę, jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo šio įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų, socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikti ar nutraukti jų teikimą, iki šios pareigos bus įvykdytos. Paramos įstatymo 25 straipsnio 6 punkte nustatyta, kad paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo dalyvauti savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje. Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 25 d. sprendimu Nr. 7-263 patvirtintame Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo Ukmergės rajono savivaldybėje tvarkos apraše (toliau – Paramos teikimo aprašas) numatyta, jog dėl piniginės socialinės paramos šeima ar bendrai gyvenantys asmenys arba vieni gyvenantys asmenys, deklaruojantys gyvenamąją vietą ar nuomojantys būstą Ukmergės rajono savivaldybėje, asmenys, nedeklaravę gyvenamosios vietos ir neįtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, bet faktiškai gyvenantys Ukmergės rajono savivaldybėje, kreipiasi į Administraciją (9 punktas). Skyrius, administruodamas piniginę socialinę paramą, turi teisę darbingus nedarbingus (taip pat savarankiškai nedarbingus) asmenis pasitelkti visuomenei naudingai veiklai atlikti (78.1 papunktis). SADM aprašo 13 punkte įtvirtintas baigtinis sąrašas asmenų, kurie nepasitelkiami visuomenei naudingai veiklai atlikti. Savivaldybės aprašo 8.13 papunktyje įtvirtinta papildoma sąlyga – visuomenei naudingai veiklai atlikti gali būti nepasitelkiami asmenys, kurie dėl pateisinamų priežasčių negali dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, surašius buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą ir apsvarsčius Socialinių reikalų komisijoje. Taigi, priešingai nei teigia pareiškėjas, jo nurodytos nedalyvavimo visuomenei naudingoje veikloje priežastys (brangios kelionės išlaidos iš faktinės gyvenamosios vietos į visuomenei naudingos veiklos atlikimo vietą) nesudaro pagrindo nepasitelkti pareiškėjo visuomenei naudingai veiklai. Tokios priežastys nelaikytinos nei svarbiomis, nei pateisinamomis. Tuo labiau, kad prašymo skirti socialinę

pašalpą nagrinėjimo metu pareiškėjas buvo deklaravęs gyvenamąją vietą jam nuosavybės teise priklausančiame bute, esančiame Ukmergės mieste. Vertintina, jog šioje gyvenamojoje vietoje pareiškėjas turi visas sąlygas gyventi ir atlikti visuomenei naudingą veiklą, o jo argumentai, jog bute atliekamas remontas bei nėra baldų, turėtų būti vertinami kritiškai, nes tokie teiginiai yra deklaratyvaus pobūdžio, nepagrįsti objektyviais įrodymais. Be to, kritiškai vertintinas ir teiginys, jog dėl darbo paieškos jis turi gyventi Vilniuje pas giminaitę visą savaitę, o į Ukmergės miestą gali sugrįžti tik savaitgaliais. Pareiškėjas nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių, kad jam reikalinga kiekvieną darbo dieną lankytis darbo pokalbiuose ar panašioje veikloje, siekiant susirasti darbą.

Be to, Savivaldybės aprašo 9 punkte numatyta, kad specialistai, priimdami pareiškėjų prašymus-paraiškas bei kitus dokumentus paramai gauti, juos supažindina su visuomenei naudingos veiklos atlikimo tvarka bei sąlygomis ir įteikia siuntimą atlikti visuomenei naudingą veiklą. Šio aprašo 11 ir 12 punktuose numatyta, kad asmenys, kurie pasitelkiami visuomenei naudingai veiklai atlikti per 5 darbo dienas nuo siuntimo gavimo dienos privalo atvykti pas visuomenei naudingos veiklos organizatorių, kuris su asmenimis, kurie pasitelkiami visuomenei naudingai veiklai atlikti, sudaro rašytinę Visuomenei naudingos veiklos atlikimo sutartį, kurioje nustatomos visuomenei naudingos veiklos atlikimo sąlygos. Šio aprašo 22 ir 23 punktuose numatyta, kad jeigu asmuo, siųstas atlikti visuomenei naudingos veiklos, neatvyksta į seniūniją per 5 darbo dienas iki siuntimo atlikti visuomenei naudingą veiklą nurodytos dienos ir nepraneša apie neatvykimo priežastis, laikoma, kad jis atsisakė atlikti visuomenei naudingą veiklą. Asmenims, atsisakiusiems atlikti visuomenei naudingą veiklą ir nedalyvaujantiems šioje veikloje, parama neskiriama iki pareigos bus įvykdytos.

Atsakovė teigimu, kartu su atsiliepimu pateikiami rašytiniai įrodymai patvirtina, jog Skyriaus specialistai teisės aktų reikalavimus vykdė tinkamai, pareiškėjui įteikė siuntimą atlikti visuomenei naudingą veiklą, išaiškino jos neatlikimo teisinės pasekmes. Tačiau pareiškėjas į Seniūniją nei siuntime nustatytu terminu, nei iki šiol neatvyko, su Seniūnijos darbuotojais nesusisiekė ir rašytinės Visuomenei naudingos veiklos atlikimo sutarties nesudarė. Kita vertus, nors pareiškėjas Skyriaus specialistams nurodė priežastis, dėl kurių negali atlikti visuomenei naudingos veiklos (neturi pajamų; gyvena mieste, esančiame už 80 km nuo visuomenei naudingos veiklos atlikimo vietos; dėl maždaug 200,00 Eur socialinės išmokos yra priverstas sumokėti apie 128,00 Eur kelionei autobusu), šios priežastys pagrįstai nebuvo vertintos kaip svarbios, sudarančios pagrindą nepasitelkti jo naudingai veiklai atlikti. Nurodyti faktiniai duomenys sudarė pagrindą neskirti pareiškėjui pašalpos remiantis Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punktu, taikant šią normą kartu su 25 straipsnio 6 punktu.

Skyriaus specialistai tinkamai taikė teisės aktų reikalavimus, sprendimas neskirti socialinės pašalpos yra teisėtas ir pagrįstas. Pareiškėjo skundo argumentai yra niekuo nepagrįsti, nulemti subjektyvia jo nuomone. Dėl kitų skunde dėstomų argumentų Administracija nepasisako, nes jie nėra susiję su sprendimu atsisakyti skirti socialinę pašalpą (b. l. 33–37).

Skundas atmestinas

Remiantis į bylą pateiktais dokumentais, nustatyta, kad pareiškėjas (vienas gyvenantis, nedirbantis, darbingas, įsiregistravęs Užimtumo tarnyboje asmuo) 2023-01-24 pateikė prašymą-paraišką piniginei socialinei pašalpai gauti už 2023 m. sausio – kovo mėnesius. Prašyme (9.9 papunktis) nurodyta, kad pareiškėjas informuotas, be kita ko, kad privalo dalyvauti Administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje ir (ar) patvirtintoje užimtumo didinimo programoje (b. l. 38–48). Informacija apie tai, jog pareiškėjas privalo dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje nurodyta ir Informaciniame lapelyje (4.6 papunktis) (b. l. 43–44). Skyriaus vyr. specialistė G. Karpauskienė pasirašė Siuntimą atlikti visuomenei naudingą darbą ir išsiuntė jį pareiškėjui 2023-01-26 el. paštu. Siuntime nurodoma, kad pareiškėjui nustatyta visuomenei naudingos veiklos trukmė – 72 val. (sausis, vasaris, kovas); iki 2023-02-02 reikalinga atvykti į Seniūniją. Siuntime taip pat nurodoma, kad jei dėl objektyvių priežasčių (pvz., ligos, santuokos sudarymo, artimo giminaičio mirties ar kt.) iki nustatytos datos negalės atvykti, pareiškėjas apie tai privalo pranešti ir ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo prašymo-paraiškos pateikimo dienos pateikti dokumentą, įrodantį praneštą

informaciją; neatvykus iki nustatyto termino pabaigos, laikytina, kad atsisakoma dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, todėl nevykdant šios pareigos socialinė pašalpa bus neteikiama, vadovaujantis Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 4 arba 5 punktu. Pareiškėjas 2023-02-01 el. paštu nurodė siunčiantis keletą dokumentų kopijų, kad jis gyvena (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjas pateikė Užimtumo tarnybos Vilniaus klientų aptarnavimo departamento Vilniaus miesto 3-iojo skyriaus el. laiško (jame nurodoma, kad pareiškėjui 2023-02-24 paskirtas susitikimas šiame Užimtumo tarnybos skyriuje), registracijos pas gydytoją (*duomenys neskelbtini*) ir Fizinio asmens anketos (kurioje nurodoma, jog gyvenamosios vietos adresas – (*duomenys neskelbtini*)) ekranvaizdžius (b. l. 5–10; 49–52).

2023-02-09 surašyti Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktai Nr. 16 (pastarajame nurodoma, kad apsilankius Ukmergėje esančiame pareiškėjo bute nieko nerasta; kaimynė paaiškino, jog X gyvena Vilniuje, butas yra nuomojamas; b. l. 58–59) ir Nr. 55-30/23 (jame nurodoma, jog X gyvenamoji vieta deklaruota adresu (*duomenys neskelbtini*), tačiau faktiškai jis gyvena giminaitei priklausančiame bute (*duomenys neskelbtini*), kartu su giminaite ir jos vaiku; pasak, jis jokių pajamų negauna, yra registruotas Užimtumo tarnyboje, su giminaite bendro ūkio neveda, jos bute gyvena darbo dienomis, nes ieško darbo Vilniuje, į Ukmergę važiuoja tik savaitgaliais; b. l. 61–62).

Ginčas byloje kyla dėl Skyriaus 2023-03-06 sprendimo neskirti pareiškėjui socialinės pašalpos. Sprendimas priimtas vadovaujantis Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punktu, dėl to, kad pareiškėjas nedalyvavo Administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje (b. l. 70).

Paramos įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-04-01) 3 straipsnyje įtvirtinta, jog pinigine socialinė parama teikiama vadovaujantis šiais principais: 1) bendradarbiavimo ir dalyvavimo (paramos teikimas remiasi asmenų, kurie kreipiasi dėl pinigines socialinės paramos, bendruomenės, bendrojo naudojimo objektų valdytojų, nevyriausybinių organizacijų, savivaldybės, valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba); 2) prieinamumo (parama nepasiturintiems gyventojams teikiama kuo arčiau jų gyvenamosios vietos užtikrinant informacijos apie pinigine socialinę paramą prieinamumą ir paramos gavimą laiku); 3) socialinio teisingumo ir veiksmingumo (parama teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, didinti motyvaciją integruotis į darbo rinką ir išvengti skurdo spąstų bei racionaliai naudojant turimus išteklius); 4) visapusiškumo ir adekvatumo (parama teikiama derinant ją su socialinėmis paslaugomis, užimtumu, sveikatos priežiūra, švietimu ir ugdymu, siekiant užtikrinti, kad kompleksiskai teikiama parama atitiktų minimalius nepasiturinčių gyventojų vartojimo poreikius ir apsaugotų juos nuo skurdo); 5) įgalinimo (teikiant paramą, siekiama sudaryti palankias nepasiturinčių gyventojų užimtumo galimybių didinimo sąlygas, taip pat sąlygas, skatinančias juos įsitraukti į visuomenės gyvenimą ir mažinančias ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos). Pagal šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalį, paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Šio įstatymo 20, 21 straipsnių 1 dalyse nurodyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės <...> administraciją <...>. Būstą nuomojantis bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo dėl paramos kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje yra nuomojamas būstas, administraciją. Socialinė pašalpa skiriama 3 mėnesiams nuo prašymo-paraiškos pateikimo mėnesio pirmos dienos, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į šią pašalpą.

Paramos įstatymo 23 straipsnyje nustatyta, kad Savivaldybės administracija, teikdama pinigine socialinę paramą, privalo, be kita ko, kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų apie turimą turtą ir gaunamas pajamas, tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kurio pagrindu pinigine socialinė parama gali būti skiriama, neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas (1 dalies 8 punktas). Savivaldybės administracija turi teisę, be kita ko,

darbingus nedirbančius (taip pat savarankiškai nedirbančius) ar dirbančius (taip pat savarankiškai dirbančius), atsižvelgiant į darbo laiko ar veiklos trukmę, nesimokančius darbingo amžiaus asmenis, gaunančius piniginę socialinę paramą bendra šio įstatymo nustatyta tvarka arba gaunančius piniginę socialinę paramą, nustatytą šioje dalyje ir (ar) šio straipsnio 3 dalyje, ir nedalyvaujančius aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ir (ar) savivaldybės administracijos parengtoje užimtumo didinimo programoje, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pasitelkti visuomenei naudingai veiklai atlikti (2 dalies 1 punktą); jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo šio įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų, socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikti ar nutraukti jų teikimą, iki šios pareigos bus įvykdytos (2 dalies 5 punktą). Šio įstatymo 25 straipsnio 6 punkte įtvirtinta, jog paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka dalyvauti savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje.

Paramos teikimo apraše detalizuota, jog dėl paramos šeima ar bendrai gyvenantys asmenys arba vieni gyvenantys asmenys, deklaruojantys gyvenamąją vietą ar nuomojantys būstą Ukmergės rajono savivaldybėje, asmenys, nedeklaravę gyvenamosios vietos ir neįtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, bet faktiškai gyvenantys Ukmergės rajono savivaldybėje, kreipiasi į Administraciją (9 punktą). Skyrius, administruodamas paramą, turi teisę darbingus nedirbančius (taip pat savarankiškai nedirbančius) <...>, gaunančius piniginę socialinę paramą bendra šio Aprašo nustatyta tvarka arba gaunančius paramą, nustatytą šio Aprašo 71 punkte ir nedalyvaujančius aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse (kursai, mokymasis Užimtumo tarnybos siuntimu ir kt.) ir (ar) Administracijos parengtoje užimtumo didinimo programoje, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu ir kitais teisės aktais nustatyta tvarka pasitelkti visuomenei naudingai veiklai atlikti (78.1 papunktis). Jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo įstatymo ir Aprašo nustatytais atvejais neturi teisės į paramą, tačiau yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, jie turi teisę kreiptis dėl paramos skyrimo išimties tvarka į Socialinės paramos skyrimo komisiją. Parama išimties tvarka skiriama asmenims, deklaravusiems gyvenamąją vietą arba įtrauktiems į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą Ukmergės rajono savivaldybėje ir nuolat joje gyvenantiems. Išimties tvarka paskyrus socialinę pašalpą darbingiems nedirbantiems (taip pat savarankiškai nedirbantiems) <...> privaloma dalyvauti Administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje (79.14 papunktis). Piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys asmenys privalo dalyvauti Administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje, vadovaujantis SADM aprašu (85.6 papunktis). Jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo šio aprašo 85.1, 85.4, 85.5 ir 85.6 papunkčiuose nustatytų pareigų, Skyrius turi teisę socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikti ar nutraukti jų teikimą, iki pareigos bus įvykdytos (78.5 papunktis). Savivaldybės apraše atitinkamai įtvirtinta, kad vienam gyvenančiam asmeniui, bendrai gyvenantiems asmenims atsisakiusiems atlikti visuomenei naudingą veiklą ir nedalyvaujantiems šioje veikloje, socialinė pašalpa neskiriama iki pareigos bus įvykdytos (23 punktą).

SADM apraše įtvirtinta, jog pastarasis nustato savivaldybės ir jos teritorijos gyventojų, kuriems teikiama piniginė socialinė parama, tarpusavio susitarimu telkimo organizuojamai visuomenei naudingai veiklai atlikti tvarką ir sąlygas. Vadovaujantis šiuo aprašu visuomenei naudingai veiklai atlikti gali būti telkiami ir kiti savivaldybės teritorijos gyventojai (1 punktą). Visuomenei naudinga veikla – neatlyginamos nedidelės apimties visuomenei naudingos paslaugos, kurias savivaldybės teritorijos gyventojai atlieka bendruomenės labui (3 punktą). Visuomenei naudingos veiklos organizatorius – savivaldybės administracija ar jos įgaliota įstaiga bei organizacija, kuri organizuoja visuomenei naudingą veiklą ir pasitelkia savivaldybės teritorijos bendruomenės narius visuomenei naudingai veiklai atlikti (10 punktą).

Iš nurodyto teisinio reguliavimo matyti, jog asmenys (atitinkamos savivaldybės teritorijos gyventojai) dėl paramos kreipiasi į tos savivaldybės administraciją, kurioje yra deklaruota jų gyvenamoji vieta arba į tos, kurioje yra nuomojamas jų būstas (kur jie faktiškai gyvena). Nagrinėjamu atveju pareiškėjui nuosavybės teise priklauso butas, esantis Ukmergėje (b. l. 67) ir byloje nėra ginčo dėl to, kad 2023-01-23 prašymo pateikimo metu ir Sprendimo priėmimo metu šiame bute buvo deklaruota jo gyvenamoji vieta. Nagrinėjamu atveju, nors pareiškėjas teigia

faktiškai gyvenantis Vilniuje, prašymą jis pateikė Ukmergės rajono savivaldybės administracijai. Atitinkamai pastaroji, sprendama klausimą dėl pašalpos skyrimo, turėjo teisę pasitelkti pareiškėją visuomenei naudingai veiklai atlikti, o pastarasis atitinkamai – pareigą šią veiklą atlikti. Priešingu atveju (neatlikus šios veiklos) Paramos įstatymas ir Paramos teikimo aprašas aiškiai numato, jog Administracija turi teisę socialinės pašalpos neskirti / jos skyrimą nutraukti. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, 2023-01-26 gavęs siuntimą atlikti visuomenei naudingą veiklą atvykstant į Seniūniją (b. l. 5, 49), į pastarąją dėl šios veiklos atlikimo neatvyko. Pasak pareiškėjo, atlikti šios veiklos jis neatsisako, tačiau kadangi jis darbo dienomis gyvena ne Ukmergėje, o Vilniuje (kur ieško darbo), sąlygų atlikti veiklą Ukmergėje savaitgaliais nėra galimybės, galima lanksčiai pažiūrėti į susiklosčiusią situaciją (b. l. 21-23, 61–62), be to, kaip nurodo skunde Komisijai, transporto išlaidos būtų per didelės.

SADM aprašo 13 punkte įtvirtintas baigtinis sąrašas asmenų, kurie nepasitelkiami visuomenei naudingai veiklai atlikti: 1) asmenys, sukakę senatvės pensijos amžių; 2) nėščios moterys; 3) motina ar tėvas arba globėjas, auginantys vaiką (įvaikį) ar vaikus (įvaikius) iki 3 metų, vaiką (įvaikį) ar vaikus (įvaikius) iki 8 metų, kuris (kurie) negali lankyti švietimo įstaigos pagal gydytojų rekomendaciją, arba vaiką (įvaikį) ar vaikus (įvaikius), nelankančių (nelankančius) švietimo įstaigos dėl to, kad švietimo įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nėra vietų, arba dėl to, kad bendrai gyvenantys asmenys gyvena kaimo vietovėje didesniu kaip trijų kilometrų atstumu nuo švietimo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, ir savivaldybėje neteikiamos vaiko vežimo paslaugos, bet ne vėliau, iki vaikas pradės mokytis pagal pradinio ugdymo programą; 4) asmenys, kurie slaugo ar prižiūri asmenį, savo ar kito bendrai gyvenančio asmens vaiką arba vaiką, kuriam nustatyta globa ar rūpyba šeimoje, jeigu jiems yra mokamos slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos arba jeigu jie paskirti fizinio asmens, pripažinto neveiksniu arba neveiksniu tam tikroje srityje, arba vaiko, kuriam nustatyta globa šeimoje, globėju, ar asmens arba vaiko, kuriam nustatyta rūpyba šeimoje, rūpintoju; 5) neįgalūs asmenys; 6) asmenys, kurie gydomi sveikatos priežiūros įstaigose (jų gydymosi laikotarpiu); 7) asmenys, kuriems išduoti elektroniniai nedarbingumo pažymėjimai ar medicininės pažymos (jų galiojimo laikotarpiu); 8) asmenys, pateikę Medicinos dokumentų išrašą (forma Nr. 027/a) ar gydytojų konsultacinės komisijos išvadą, kuriose nurodoma, kad asmuo nurodytą laikotarpį dėl sveikatos būklės negali dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje. SADM aprašo 22 punkte taip pat nustatyta, kad asmenims, atliekantiems visuomenei naudingą veiklą, gali būti kompensuojamos visuomenei naudingos veiklos atlikimo sutartyje nurodytos ir dokumentais pagrįstos su visuomenei naudinga veikla susijusios išlaidos pagal asmens, atlikusio visuomenei naudingą veiklą, pateiktus išlaidas patvirtinančius dokumentus (važiavimo bilietus, prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvitus, sąskaitas faktūras arba kitus dokumentus, patvirtinančius faktiškai patirtas išlaidas. Savivaldybės aprašo 8.13 papunktyje papildomai įtvirtinta, kad visuomenei naudingai veiklai atlikti gali būti nepasitelkiami ir asmenys, kurie dėl pateisinamų priežasčių negali dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, surašius buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą ir apsvarsčius Socialinių reikalų komisijoje.

Taigi SADM apraše tarp pateisinamų priežasčių, dėl kurių visuomenei naudinga veikla gali būti neatlikta, nėra įvardinta priežastis, jog asmuo gyvena ir ieško darbo kitame mieste (šiuo atveju Vilniuje), o į Ukmergę grįžta tik savaitgaliais, kai nėra galimybės atlikti šios veiklos (šias aplinkybes pareiškėjas nurodė Administracijai). Be to, pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad jam reikalinga kiekvieną darbo dieną gyvai dalyvauti darbo pokalbiuose, siekiant susirasti darbą, todėl kritiškai vertintini jo argumentai, kad jis, turėdamas butą Ukmergėje, dėl darbo paieškos turi nuolat gyventi Vilniuje. Pareiškėjas skunde Komisijai teigia, kad autobuso bilietai kainuoja brangiai, tačiau byloje nėra duomenų, kad jis būtų prašęs ar užklausęs Administracijos darbuotojų dėl sumokėtų pinigų už važiavimo bilietus kompensavimo. Galiausiai, pareiškėjas, faktiškai gyvendamas Vilniuje (kur turėtų palankias sąlygas atlikti visuomenei naudingą veiklą), turėjo galimybę dėl socialinės pašalpos kreiptis į Vilniaus miesto savivaldybės administraciją, tačiau šiuo atveju jis pasirinko kreiptis į atsakovę Administraciją, todėl šią veiklą turėjo atlikti būtent Ukmergės miesto bendruomenės labui, t. y. Ukmergėje. Komisijos vertinimu, jo nurodytos priežastys nelaikytinos

pateisinančiomis minimos pareigos neatlikimą, dėl ko jam skundžiamu sprendimu pagrįstai nebuvo skirta socialinė pašalpa. Skunde dėstomi pareiškėjo teiginiai apie galimą specialistės G. Kerpauskienės nepalankumą neturi reikšmės vertinant sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, be to, jie vertintini kaip niekuo nepagrįsta, subjektyvi jo nuomonė, iš esmės siejama su jo nepasitenkinimu, kad specialistė, veikdama pagal teisės aktus, išdavė pareiškėjui siuntimą atlikti visuomenei naudingą veiklą, kurios jis nepageidavo atlikti Ukmergėje. Skunde dėstomi argumentai dėl kompensacijos taip pat nėra susiję su sprendimu atsisakyti skirti socialinę pašalpą ir neturi įtakos skundžiamo sprendimo dėl pašalpos neskyrimo teisėtumui. Pareiškėjas neatliko jam teisės aktais nustatytos prievolės dėl priežasčių, kurios nepateisina šios prievolės neatlikimo, todėl turi prisiimti dėl tokio neveikimo jam kilusias neigiamas pasekmes. Pagrindo tenkinti skundo jame nurodytais motyvais Komisija neturi.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

X skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Vytautas Kurpuvesas

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Vesta Šliogerytė

Commented [VŠ1]: Siūlytina keisti į teisėtumą, būtent dėl ko esame ir įpareigoti nagrinėti ginčus - dėl administracinių aktų teisėtumo